

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hét 7 és
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 22. szám.

Nagy-Várad.

Kedd, 1913. január 28

A budapesti hadüzenet.

Budapesten és Londonban egyaránt háborus nyilatkozatok pattognak.

Nálunk a szociáldemokraták fenyegetőznek, Londonban a balkáni delegátusok. Mindkét helyen az öklüket rázzák s véres küzdelmekkel fenyegetőznek, ha át nem adják kegyelemre Magyarországot a Jakaboknak, Drinápolyt a Mirkóknak.

A szociálisták kimondták, hogy az általános sztrájkot okvetlenül megtartják, de az időpont meghatározását a pártvezetőségre bizzák. Hadd jöjjön a sztrájk váratlan csapás gyanánt mindenkire!

Mert ugyan kinek kell ma a sztrájk? Munka kell ma, nem sztrájk. Van elég szegény munkás, aki kezét csókolna még valamelyik Jakabnak is, ha bárminő csekély munkát tudna neki biztosítani. Családok éheznek, gyermekeknek nincs ennivalójuk, erős férfikarok tétlenül összetéve, kétségbeesve látják, hogy nincs pénz, nincs munka, nincs kenyér — és akkor a központban jól tartott, a munkáspénztárnál Sztérényi ur bölcs előrelátásából fényes állásokhoz jutott Jakabok elveszik a sovány kenyeret még attól is, akinek van.

Vajjon ők is sztrájkolni fognak? Vajjon a testvéri egyenlőség kedvéért Bokányi, Garami, Weltner urak sem fogják felvenni bőséges fizetésüket azokra a napokra vagy hetekre, amelyekre annyi ezer szegény munkást családostul koplalásra ítélték?

Aligha hisszük. Pedig a sztrájk első sorban a „népvezérek“ érdekében folyik. Minél általánosabb —

bizonyos határon túl — a választói jog, annál több lesz az önállóan, hazugságokkal félrevezethető szavazó, tehát annál több nemzetközi és nemzetiségi vigécből lesz nagyszámú képviselő ur. Szegény gyári munkás, mikor majd letéteket veled a kalapácsot és bucsut veszel — ki tudja, mennyi időre — a kenyértől, eszedbe juthat, hogy akármilyen általános lesz a választói jog, a te kalapácsod akkor sem lesz aranyból, de igenis a te koplalásod árán akar képviselő lenni valaki, ott fenn, Budapesten.

Valaki, aki nem rég még veled dolgozott, de nem bírta a kalapácsot, hát a varró tühöz pártolt. Ahhoz azonban ügyesség kell, tehát elment másfelé, sokfelé, próbálta azt is, csak egyet nem: komolyan dolgozni. Mint kiesapott szabólegény, beállott munkástitkárnak, Sztérényi tudománya megtette baleseti titkárnak, most pedig a te kenyeréből, szegény magyar munkás, megcsinálja a lépcsőt a képviselőséghez.

Tessék csak sztrájkolni! Jó lesz az egy néhány jóllakottnak, új falatokra! Mert azzal tökéletesen tisztában lehet mindenki, hogy ezzel most, a legalkalmatlanabb időben tartandó sztrájkjal a kormányt Justhék és a Jakabok előtt behódoltatni nem fogják. Csak arra lesz jó, hogy ha új választások lesznek, akkor a most lehangosabbak legelső gyanánt jussanak be a parlamentbe, mint a munkásság képviselői. Egy kis kortes-sztrájk az egész.

Hogy inség idején rendezik? Mit bánja az, akinek a munkások

filléreiből akkor is fog telni Havanna-szivarra?

A sztrájk tehát meglesz s Jakabék ezzel megindítják a sokat hirdetett harcot — nem a parlament, hanem ezer és ezer szegény férfi, nő, gyermek utolsó betevő falatja ellen. S ha azt is elvették, akkor büszkén mutathatnak rá az eredményre: teljes a nyomor, győztünk!

*

Megszakadtak a héketárgyalások

A háboru hire kísért újra. Mint valami lidércnyomás, úgy nehezedik az emberek lelkére a kérdés: Lesz-e háboru?

A balkáni szövetséges államok — így szólnak távirataink — elhatározták, hogy megszakítanak az új török kormányval minden tárgyalást és ma estétől számítva négy nap múlva véget ér a fegyverszünet. Enver bég és társai viszont azt hirdetik, hogy ők hajlandók a békére. A közel napokban kétségtelen nagy világesemények készülnek elő.

A román-bolgár konfliktus.

Bukarest, január 27.

A miniszterelnök a tegnapi koronatanács határozata alapján azt az utasítást küldte a szófiai román követnek, hogy kérje meg a bolgár kormányt, hogy siettesse a tárgyalást és igyekezék azt mentül előbb befejezni. A további halogatás nem volna helyes a két ország jó viszonyának további fentartása érdekében. Az utasítás barátságos, de határozott. Benne van a többi közt, hogy a román kormány attól a kívánságtól van eltelve, hogy ne idézzen elő európai bonyodalmat és hogy a kölcsönös megegyezést lehetővé tegye. A Danev és Misu között Lon-

ŐSZI és TÉLI
IDÉNYRE

Harisnyák, keztük, lélekmelegítők, szövött gyermek sapkák és kabátok, szövetterek, barkettek, gyapju szövetek. Női és férfi fehéreneműek.

Rövidáruk óriási választékban.

Fráter és Kosminsky

NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT.

Telefon 384.

Telefon 384.

ŐSZI és TÉLI
IDÉNYRE

donban folyó tárgyalásról azt jelentik, hogy alapos kilátás van arra a reményre, hogy a differenciákat kölcsönös engedményekkel a legrövidebb idő alatt el fogják intézni.

A háboru elkerülhetetlen.

Páris, jan. 27.

A Temps tudósítója jelenti Londonból, hogy egyre valószínűbbé válik, hogy a háborunak újból való fölvétele elkerülhetetlen. A nagyhatalmak, amelyek három héttel ezelőtt azt kívánták, hogy a balkáni államok nyugodtan viselkedjenek, megígérték, hogy Törökországot engedékenységre fogják rábírní. Ma azonban kijelentik a balkáni államoknak: mi semmit sem tehetünk értetek, mert, hogy energikus közbelépésre vállalkozunk, ahhoz nem vagyunk eléggé egységesek. Legjobb volna, ha magatok döntétek el azt, hogy minek kell történni ha újra a fegyverhez nyulnátok. De ez még nem minden. A nagyhatalmak nem titkolják a balkáni államok előtt, hogy újabb ember- és pénzáldozatukért végül még sem kaphatnának többet, mint amennyi most a kezükben van. A balkáni delegátusoknak számolniok kell azzal, hogy a nagyhatalmakra nem számíthatnak. Németország egyre jobban visszahúzódik az energikus nyomástól és Németország viselkedése miatt flotta demonstráció valószínűtlennek látszik. Oroszország sem mer a tettek terére átmenni és ama biztatások ellenére, amelyeket Szaszonov Pétervárott és Giers nagykövet Konstantinápolyban tett, valószínűbb, hogy Oroszország nyugodtan fog maradni. Mindezek alapján a szövetségesek tisztába kezdenek lenni azzal, hogy mégis csak legjobb lesz, ha újra fegyverhez nyulnak, mert bármily nagyok lesznek is az újabb áldozatok, nem lesznek nagyobbak annál a kompenzációnál, amelyeket Európa közbelépésének jutalmául követelni fog. Ha a török kormány egy-két nap alatt nem felel a nagyhatalmak együttes jegyzékére, akkor a balkáni szövetségesek végképpen megszakítják a béketárgyalást és kedden vagy szerdán fölmondják a fegyverszünetet.

Az olasz hajóraj indulása.

Róma, jan. 27.

Az egész olasz adriai hajóraj parancsot kapott, hogy az augusztai kikötőben összpontosuljon és ott várjon be további parancsokat. A San Marco és Piza cirkálóhajó egyelőre a Bezika-öbölben a Dardanellák előtt maradnak.

A delegátusok jegyzéke.

London, jan. 27.

A balkáni delegátusok tegnapi tanácskozásukon elhatározták, hogy a további tárgyalást megszakítják s egy külön bizottságot bízták meg a további teendőkkel. Ezt a hivatalos kommunikét az egyes delegátusok különbözőképpen magyarázzák. A bolgár delegátusok azt modják, hogy a szerb

delegátusok ma megkapták szükséges utasításokat s ezek alapján határozták el, hogy a további tárgyalást megszakítják és a fegyverszünetet fölmondják. A határozatot még a mai nap folyamán revideálni fogják. A bolgár főparancsnok ezt a határozatot hivatalosan közölni fogja a török főparancsnokkal, úgy hogy a négy napi felmondási határidő hétfőn este hét órakor fog megkezdődni. A háboru folytatását csak Törökország engedékenysége akadályozhatná meg, de nem lehetetlen, hogy a fegyverszünet felmondásának hatása alatt az új-török kormányt megbuktatják és helyébe mást neveznek ki, amely Drinápolyt átadja. Egészen másként magyarázzák a görög delegátusok e határozatot s ezt mondják: Elvben megállapodtunk abban, hogy a törökök értésére adjuk, hogy nem várunk tovább és hogy a tárgyalást, amelyet eddig csak fölfüggesztettünk, végképpen megszakítjuk.

A jegyzék kidolgozását a fődelegátusokra bízták, akik mint állandó bizottság szerepelnek. A jegyzéket kidolgozása után a delegátusok plénuma elé fogják terjeszteni s mi helyt ez hozzájárul, el fogják küldeni a török delegátusoknak, de csakis abban az esetben, ha időközben nem érkezik a portától válasz a nagyhatalmak jegyzékére, vagy ha ez a válasz elutasító lesz. Arra a kérdésre, ha a török kormány a delegátusok jegyzékére csak halogató választ adnak, a delegátusok semmit sem feleltek.

A törökök ajánlata.

London, jan. 27.

A török kormány a balkáni delegátusok elé a következő ajánlatot fogja terjeszteni: Drinápoly s körülötte egy keskeny terület semleges zóna marad Törökország és Bugária között, annak a semleges zónának mintájára, a melyet Svédország és Horvátország különválásuk alkalmával megállapítottak. Ezt a zónát nem szabad megerősíteni, benne senki katonaságot nem tarthat s autonóm terület lesz valamelyik európai kisebb állam uralkodó családjából kinevezett kormányzó igazgatása alatt.

A szultánt fogva tartják.

Konstantinápoly, jan. 27.

Komité-ellenes körök azt a hirt terjesztik, hogy az új-török kormány a szultánt palotájában fogva tartja és hogy a szultán Enver béget csak ennek határozott követelésére nevezte ki palotaparancsnokká, hogy így távol tarthassa azokat az embereket, akik rosszindulattal viselkednek az új-törökök iránt. Együttal eltávolították a palotából mindazokat az elemeket, a melyeket a kormány gyanúsít. Az új-török körök ezeket a híreket megcáfolják s azt mondják, hogy a szultán a rendszerváltozást örömmel üdvözölte és hogy bizonyos kétes elemeknek a palotából való eltávolítását maga a helyzet okolja meg.

A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.

Az a hagyományos körütekintő gondosság, kiváló szaktudás, a közgazdasági érdekek igazi felkarolása és mellétekintetek nélküli szolgálata jellemzi Nagyváradi legrégibb és rangban, tekintélyben is legelső pénztárának, a Nagyváradi Takarékpénztárnak 1912. évi működését, melyről a vasárnap tartott közgyűlésben számolt be az igazgatóság.

A kiváló intézet iránti bizalom az elmúlt évben, a válság dacára, fokozottabb mérvben nyilvánult meg, ami kétségtelen elismerése egy az igazgatóság, mint a tisztikar működésének. És e bizalom alapját leli az elmúlt majdnem hét évtized tapasztalattán s azon az országos jó hírnévben, amellyel a Nagyváradi Takarékpénztár méltán dicsekedhet.

Az elmúlt év válságos pénzügyi viszonyai mellett is átérezte ez a pénztár hivatását s igyekezett közgazdasági életünknek igazán hasznára lenni.

És ezt a működést például állithatjuk oda nem csak a vidéki pénztárak leg többjének, hanem a főváros akárhány nagyhangu bankjának is, mert megmutatta, hogy miként kell a nehéz viszonyok mellett szolgálni a saját érdekeinek veszélyeztetése nélkül a közönség érdekeit s ez által csökkenteni a válság által felidézett bajokat.

A közönség elismerése mellett kellőleg méltányolják a részvényesek is az igazgatóság és különös Hoffbauer Pál vezérigazgató fáradhatlan buzgalmit s ennek a közgyűlésen kifejezést is adtak.

A közgyűlés lefolyása a következő volt: A közgyűlésen jelen voltak:

Balogh Kálmán, dr. Baróthy Ákos, dr. Baróthy Pál, dr. Bozók Alajos, Bőszörményi Géza, Csobánczy Lajos, Fetszer Antal, Fényes Manó, Ficzek Lajos, Ferdényi Kálmán, Frankó Endre, dr. Frankó József, Grabinzky Zsigmond, dr. Gyöngyössi István, Gellért László, Hanzély István, Heiser Gyula, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Huzella Gyula, Hoffbauer Pál, Imrik László, Jancsó Lajos, Justh Károly, Kaczián Károly, dr. Kaczián Kálmán, Keller József, Kirschner Mór, dr. Konrád Márk, Karger Sándor, Kálmán Ernő, Középegy Kálmán, dr. Krüger Jenő, Lakatos Antal, dr. Mayer László, dr. Medvigy Gábor, Pallay Lajos, Papp János, Petry Gyula, dr. Popovics Miklós, dr. Schweiger Ede, Szentiványi Adorján, Szirmay Lajos, Szödényi Nándor, Tátray Sándor, dr. Tóth Ferenc, Vály Géza, Wagner István.

Hlatky Endre igazgatósági elnök megnyitó beszédében konstatálta, hogy 93 részvényes 470 részvényt tett le s a közgyűlésen megjelent 34 részvényes 321 részvény képviselőben s így a kellőleg meghirdetett közgyűlés határozatképes. Az intézet 1912. évi működésének eredményét ismerjük a jelentésből. Majd rámutatott a nehéz közgazdasági viszonyokra, amilyenek 30 év óta nem voltak. A hitelt őríási mérvben megvonták s a közönség és a közgazdasági téren foglalkozók kétségbeestek a jövő felett. Ez a szomorú állapot ma is megvan. Ennek oka főleg a külpolitikai viszonyokban található.

A Nagyváradi Takarékpénztár ezen ne-

N a g y v á r a d i

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut. 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefón 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefón 769. sz.

héz időkben helyt állott, s a nehéz viszonyok között is előmozdította a üzletiélet zavartalan menetét. Hitelező ügyfeleit nem szorította meg, sőt igyekezett nehéz helyzetükön segíteni, nehogy romlásba vigye őket. Így a pénzpiacot megtartotta azt az országosan elismert pozícióját, amelyet hosszú működésével kivívott. Felemlíti azt is, hogy tekintélyes veszteség érte az intézetet az értékpapírok árfolyamvesztésének folytán, de ez valójában csak mérlegi veszteség, mert az árfolyamok emelkedésével visszatérülnek az intézetnek, tehát ez a veszteség tulajdonképpen nem is leírás, hanem u. n. eltitkolt tartalékalap, amely rövid idő múlva meghozza gyümölcsét. Mivel a mai közgyűlésen választás is lesz, szavazatszedőkül felkéri Ficzek Lajos elnöke alatt Petry Kálmán és Kaczián Károly részvényeseket.

A tetszéssel fogadott megnyitó után Hoffbauer Pál vezérigazgató felolvasta az igazgatóság következő jelentését:

Intézetünk 66-ik üzletéről a következőben tesszük meg jelentésünket:

Az elmúlt év úgy pénzügyi, mint általános gazdasági szempontból az utóbbi évtizedek egyik legnehezebb esztendeje volt. Az előző években tapasztalt túlságos mérveket öltött vállalkozási kedv helyébe általános pangás és üzletelenség lép, a fényesnek ígérkező termés betakarítása és értékesítése körül tetemes károkat szenvednek mezőgazdánk, az építkezések szünetelnek: a rohamos fejlődést stagnáció váltja fel minden vonalon. Még soha sem gyakoroltak a pénzügyi viszonyok olyan nyomasztó hatást egész közgazdaságunkra, mint ez idén. Az 1911-ről áthozott 5 százalékos bankkamatláb a külpolitikai viszonyok hatása alatt és valuta-védelmi okokból az egész évben nemcsak hogy le nem volt szállítható, hanem október 26-tól 5 fél, majd november 16-tól 6 százalékra emelkedett.

Intézetünk, hiven az évtizedes tradíciókhoz, mely üzletvitelünket mindenkor jellemezte, a lefolyt évben sem hátrította át teljesen a szertelenül magas kamatterhet adóssainkra, sőt legfőbb igyekezetünket képezte a hitelek fenntartása mellett, a törvényes kamatlábat soha meg nem haladó kamatláb alkalmazásával ügyfeleinket a legnehezebb időkben is támogatni.

Igaz, hogy a kamatonjuncturák rideg kihasználásával talán fényesebb eredményről tudnánk ma beszámolni, de meg vagyunk róla győződve, hogy az ügyfeleinkkel szemben tanúsított eljárásunk a jövőben meg fogja hozni a maga gyümölcsét.

Teljes elismeréssel adózhatunk ez idén is az Osztrák Magyar Bank helyi vezetőségének mindenkor tapasztalt jóindulatú előzékenységéért.

Üzleti eredményünket erősen és kedvezőtlenül befolyásolta az értékpapír-állományunknál előállott árfolyamvesztés. A Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankja r. t. fizetési zavarokba jutván, 50.000 korona névértékű részvényeinket teljes értékében leírásba hoztuk, bár alapos a remény, hogy ennek 30 százaléka meg fog térülni. Nem tekinthető végleges veszteségnek az egyéb értékpapírjainknál mutatkozó 173.972 korona 40 fillérszerű árfolyamkülönbség sem, mert a pénz- és külpolitikai viszonyok jobbra fordultával a tárcánkban levő, tulnyomórészt állampapírok, záloglevelek és elsőrendű részvényekből álló értékek valószínűleg el fogják előbbi árfolyamukat ismét érni. Bár súlyosan érinti ez évi nyereségünket e nagy árfolyamvesztés, mégis elengedhetetlenül szükségesnek látjuk mobilitásunk érdekében a jelenlegi értékpapír állomány fenntartását.

Üzleti tevékenységünk eredményeként 775.506 korona 12 fillér nyereség egyenleg mutatkozik, amelyből 223.972 korona 40 fillér árfolyamkülönbség 30.495 korona 66 fillér egyéb leírás után 521.038 korona 06 fillér a tiszta nyereségünk, amely összeg-

nek a felosztására nézve a következő javaslatot tesszük: 1. Tartalékalapra 31.679 korona 72 fillér. 2. Jótékony célra 4.000 korona. 3. Tisztviselők jutalmazására 8.000 korona. 4. Igazgatók és felügyelők jutalékára 57.958 korona 34 fillér. 5. Osztalékra részvényenként 350 korona, 420.000 korona. Összesen 521.038 korona 06 fillér.

Végül bejelentjük, hogy jubileumi alapunk kamatait ez évben ipari pályán működő érdemes ifjak segélyezésére óhajtuk fordítani.

A felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után kérjük a betérjesztett mérleget az erre vonatkozó indítványaink megszavazása által megállapítani és a felmentést az 1912. évre úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadni. Együttal javasoljuk, hogy a 3-ik számú osztalék szelvény darabonként 350 koronával folyó hó 27-től kezdve intézetünk pénztáránál és Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál és a Hazai Bank részvénytársaságnál kifizethető legyen.

A felügyelő-bizottság jelentésének felolvasása után

Dr. Hoványi Géza indítványára úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottság jelentéseit elfogadták, de a nyereségfelosztási tervet függetlenül hagyták, míg az alapszabálymódosítása felett határozni.

Az igazgatóság előterjesztette ezután javaslatát, hogy az igazgatói és felügyelői jutalékok leszállítsanak, nevezetesen az igazgatóság jutaléka 14 százalékról 10 százalékra, a felügyelő-bizottság jutaléka 3 százalékról 2 százalékra. Az 1912. évi nyereség felosztási tervében már az új jutalékkules szerepelt s ez az intézet számára ezidén 24.149 korona 28 fillér megtakarítást jelent.

Dr. Baróthy Pál köszönetet mond az igazgatóság ily áldozatkészségéért, annál inkább, mivel az igazgatóság és tisztikar a nehéz viszonyok között is oly fényes eredményt ért el s az eddigi nivót fenntartotta. Ilyen helyzetben, mikor az igazgatóság és tisztikar szemben a legnagyobb elismerés a helyénvaló, az igazgatóság jelentéséből nem lát okot a tantieme leszállítására. Mielőtt az igazgatóság javaslatát elfogadná, előbb az indokokat kéri.

Hlatky Endre rámutat, hogy a takarékpénztár a részvénytőkét felemelte, nem abból a célból, hogy azzal az igazgatók és felügyelők jutaléka is emelkedjen. A felemelés folytán látták, hogy egy igazgatónak a régi százalék mellett 10000 korona jutott volna. Az igazgatóság ezt az összeget nem látta arányban levőnek a teljesített munkával. Az alapitka most magas, a tartaléktöke aránylag csekély s ha a régi százalék marad, 240.0 koronával többet kap az igazgatóság és felügyelő bizottság, mint a mostani mérlegben van s így nem jut elég összeg a tartalékalapra. Később jobb viszonyok mellett, vissza lehet állítani az eddigi állapotot. Ezek az indokok vezették az igazgatóságot a javaslatnál. Kéri, hogy nyugodjanak abban meg.

Ezután elfogadták a javaslatot a mérleggel és a nyugdíjalap számadataival együtt.

Dr. Baróthy Pál az összes részvényesek nevében hálás köszönetet mond a felvilágosításért, majd elismerő köszönetét nyilvánítja az igazgatóság és tisztikarnak, hogy a régi tradíciók fenntartása mellett, a fokozatos fejlődést szakbuzgó munkájukkal eredményezték. Kéri a részvényesek hálás köszönetét jegyzőkönyvbe venni s Isten áldását kéri az intézetre.

Ezután a választásokra került a sor. Váltóbirálókul megválasztottak: Bartsch Arthur, Csobánecz Lajos, Des Echerolles Kruspér Gilbert, Imrik László, Keller József, dr. Stokker József.

Ezután az elnök elvetésével a közgyűlés véget ért.

A bihari választás.

A központi választmány ülése.

Tegnap tartotta meg a bihari választás dolgában ülését a központi választmány. Az ülésen Fráter Barnabás alispán elnöke alatt jelen voltak Wallner Ödön, Verner Kálmán, Fráter Kálmán, Mártonffy Bogdán, Pallay Lajos, Markovits Kálmán, Gerlán Gábor és Balogh János előadó.

Balogh János ismertette a választmányi ülés tárgyát, majd javasolta, hogy a választás határnapját február 13-ára tűzzék ki. A választmány a javaslatot elfogadta. A választás elnöke Udvarhelyi Béla lett, a ki egyúttal az első szavazatszedő küldöttségnek is elnöke. Ennek a küldöttségnek Fodor Gyula a jegyzője. A második szavazatszedő küldöttség elnöke, a ki egyszersmind helyettes elnök is, Beliczay Elek, jegyzője Váry András. Helyettes elnökök Bartos Gábor és Polyák István, helyettes jegyzők Fodor Árpád és Kanizsay Gyula.

A szavazás tehát két küldöttség előtt fog történni. A szavazás minden tekintetben a régi beosztással és a régi sorrendben fog megtörténni. A választás helyisége dolgában a központi választmány Nagy Márton főszolgabíró bizta meg rendelkezési joggal.

A rend fenntartására három főszolgabíró hiv fel a választmány. És pedig Nagy Márton központi, Cziffra Kálmán biharkezesi és Kelemen József szalárdi főszolgabírókat, akik érdekelve is vannak a választás által, mert a bihari választókerület az ő járásaik területén van. A főszolgabírák a választási mozgalmak tartamára megfelelő karhatalmat kapnak a közbiztonság és a rend fenntartása végett.

A munkapárt jelöltje: Morvay Zsigmond, csütörtökön kezdi meg körutját a kerületben. Első utja lesz a románlakta vidék, ahova el fogja kíséni Rednik Gábor országgyűlési képviselő is. Vasárnap Biharon és Biharpuspökiben tartja meg programbeszédét Morvay, akit erre a két helyre sokan fognak elkíséni úgy Nagyváradról, mint Budapestről.

A kerületben mindenütt nagyban készülnek a programbeszédre.

A nagyváradi függetlenségi párt

vasárnap délelőtt 10 órakor ülést tartott. Az ülésen dr. Adorján Emil indítványára elhatározták, hogy február hó 9-én nagy választójogi népgyűlést rendez a függetlenségi és 48-as párt, amelynek előkészítésére és a részvételre meghívja Nagyvárad összes többi radikális vagy ellenzéki pártjait. Bevonják tehát a szociáldemokrata pártot is. Február 2-án a nagygyűlés előkészítésére választmányi ülés lesz a Népkörben.

Az általános sztrájk. A szociáldemokratapárt vasárnapi rendkívüli gyűlésén kimondta, hogy a kormány ellen és a meghamisított választói javaslat ellen szükség esetén tömegsztrájjal fog küzdeni, melynek idejét, módját és tartamát a pártvezetőségre bizza.

Ha pedig e javaslat mégis törvénynyé válnék, a választásokon nem fog résztvenni, hanem a törvény revíziója elleni küzdelem végett az ellenzékhez csatlakozik, a szervezet tömegeinek erejével azt támogatja.

Konfliktus a honvédszázarak és a közös hadsereg között.

Egy olyan izgalmas és egészen újszerű eset foglalkoztatta a múlt héten a katonai társadalom előkelő tisztjeit, amely a maga nemében ezideig páratlanul áll. Magasrangú és idős katonák nem emlékeznek hasonló erős és éles konfliktusra, amelyet sajnos, korszerűnek kell vennünk.

A kinos konfliktus, amely a nagyváradai honvédszázarak és a közös hadsereg vezetősége között történt, az első napokban olyan komor színekben mutatta a következményeket, hogy rangvesztésekről, katonai karrierük elvágásáról beszéltek. És már tegnap az eset hullámai szépen elsimultak, nem lett senkinek sem baja s megtartotta mindenki aranygallérját. Az eset izgalmai azonban igen jók voltak arra nézve, hogy többé ilyen ne történjék.

A honvédségen ejtett súlyos gravamen egy hajnali gyakorlaton történt. Kint valahol az iklódi határ közelében folytak a manőverek.

Ezen a gyakorlaton érdekes beosztása volt a csapatoknak. Nevezetesen a honvédszázarakat beosztották a közös hadsereg gyalogságába és ezzel együtt kellett operálniuk.

Az ilyen beosztás tudvalevőleg azért nehéz és bajos, mert a honvédek magyarul teszik meg jelentéseiket, magyarul írják az írásbeli jelentéseket és az osztrák tisztek ezt természetesen nem szívesen veszik. Eddig azonban kénytelen-kelletlen bár, de elfogadták a csapatok, tisztek magyar jelentéseit és a manőverekben soha nem történt semmiféle fennakadás vagy zavar.

Azonban a kérdéses alkalommal egyszerre érthetetlen fennakadás, tehetetlen zavar, lármá és konfúzió tört ki, senki sem találta helyét, a közös csapatok egymás ellen rohantak, míg a honvédszázarak rajvonala mozdulatlanul csillogott a távoli szürkességben.

Elképzelhető az a rettenetes vihar, ami aztán egy ilyen balul sikerült manőver miatt kitört. A generális szeméi villámokat szórtak, amikor segédtisztjei egymás után vágatva jöttek és jelentették, hogy a mezőnyön a legteljesebb fejtelenség uralkodik, a csapatok nem követik a parancsokat s a százarak még mindég néma és mozdulatlan falanszkként állanak...

A generális természetesen nyomban lefuvatta a gyakorlatot. Haragos fellegetként robbogott aztán vezérkarával a csapatok közé. S a hajnali pirkadásban, a csatakos tengeriföldek közepén halálosan komoly jelenetek játszódtak le.

Elővágtatott a tábori parancsnokot vezetője és vádló, kemény hangon jelentette, hogy a honvédszázarak nem küldöttek jelentést, ennél fogva ő azokat nem is továbbíthatta. Emiatt keletkezett a fejtelenség.

Ekkor kimozdult a megvádolt százarak hárévonalaiból egy főhadnagy, a kardja fényesét villant:

— Mi igenis küldöttünk jelentést!...

Kinos esend állott be. A tábori iroda vezetője erre azt mondotta:

— Igen, küldöttek, de nem németet. A magyart pedig nem tartozunk elfogadni.

A honvédtisztek összenéztek. Hogyan, hát megeshetik az, hogy Magyarország területén a magyar honvédség magyar jelentését ne fogadják el?... A megdöbbenés némasága ülte meg a lelkeket. Aztán már sablon minden. A generális korholó szavai csattogva harsogtak s mindkét oldalon szorongó érzéssel néztek a jövő elé.

... Tegnap aztán elsimult a konfliktus. Lefolytatták a vizsgálatot, amelynek eredménye az lett, hogy a *hadtestparancsnok beszüntette az eljárást*. Még pedig a tábori iroda vezetőjének ama vallomása alapján, hogy ő először is nem értette a magyar nyelvű jelentéseket, másodsor pedig nem tudta, hogy azokat továbbítania lehet, sőt kell.

A nagyjelentőségű konfliktust tehát katonai szempontból végleg elintézték. Helyes. Mi sem akarunk benne látni semmi közjogellenes tendenciát. Nem is tételezzük fel, hogy ez gyöngéd kísérlet lett volna a német nyelvnek a honvédségre való ráoktrojálására.

Közjogi szempontból sem tulajdonitunk neki valami rendkívüli jelentőséget. Elvégre egy járatlan ember hibája az egész s a honvédség az első esetben megtudja védeni sarkalatos jogát.

Uzsorás díjnok.

Uri-utca 21. szám alatt működik Nagyváradon a debreceni V. kataszteri felügyelőség kirendeltsége. Szép strukturájú, emeletes ház, a melynek egész emeletét a kataszteri hivatal foglalja el. Harminc-negyven ember dolgozik itt egy vármegyei előadó vezetése alatt.

A hivatal ideiglenes, alig 3 éve működik és most, április elsején meg is szűnik. Eppen azért ugyszólván, egész személyzete csak átmeneti állapotnak tartotta az ottani alkalmazást; mit mutat az is, hogy sűrűn változnak az emberek. Majdnem mind három koronás napidíjasok, a kik csak nagy ügyvel-bajjal tudják fenntartani kicsiny existenciájukat.

Idekerült Hummel Károly is, a jól öltözött szőke díjnok, a ki nagylábon élt és mindig rendelkezett egy pár száz korona felett. Körötte alakult ki a szürke hivatali szobákban az a vonzó illúzió, a melyet a pénz teremt a szegényebb díjnokok szemében. Hozzáfordultak előlegekért, apróbb és nagyobb kölcsönökért és ő adott.

Adott, de uszorára. Legalább is a kir. ügyészséghez beadott feljelentésben ezt mondják a feljelentők. A barátai és kollégái, akik már évek óta görnyednek vele együtt a sárga asztalok felett, megunták a horribilis kamatokra adott kölcsönöket és megirták azt a feljelentést, a mely jelenleg a rendőrség kezei közt van.

Egyik-másik még most is tartozik neki. A feljelentés szerint Hummel a kiadott pénz után 200 százalékos kamatokat szedett. És a kollégák fizettek, nyögték az uszorát, csak azon csodálkozunk, hogy miért.

Különbön ezen nincs mit csodálkozni. A városi nagystilű élet éppen ebből a szomorú szürke osztályból, a tintafoltos kabátú díjnokok seregéből szedi a legtöbb áldozatát, akik nagyságos urak az éjjeli mulatókban és a korzón autón szoktak végigsuhanni.

Mert nem a megélhetésre, hanem a cécos éjszakákra költötték ezeket a véres kölcsönöket. Együtt mulattak, együtt autóztak azzal, akit most feljelentettek. Valószínűleg valami konfliktus történhetett a díjnokok és Hammel között, akire most mindannyian rávallanak, ütök, leleplezik és alá-súlyesztik.

A rendőrség megkezdte a szomorú díjnok ügy nyomozását és tegnap tömegesen hallgatta ki az ügy szereplőit, akik eddig kivétel nélkül terhelően vallottak. Érdekes, hogy a hivatal vezetősége állítólag mit sem tudott a korrupt állapotokról. Különbön pedig alig hisszük, hogy ez ügyben még érdekes részletek kerüljenek felszínre. Minden motivumát elkoptatták már a roszt vidéki novellisták.

..HIREK..

Tájékoztató.

Február 2. D. e. 10 ó. Nagyvárad Hítelbank közgyűlése.

Február 2. Kereskedelmi és Forgalmi bank közgyűlése d. e. fél 11 órakor.

Február 2. Leszámitoló és Jelzálogbank közgyűlése d. e.

Február 2. Gazdasági és Iparbank közgyűlése d. e. 10 órakor.

Február 5. Polgári takarékpénztár közgyűlése d. u. 4 órakor.

Február 9. Belvárosi Népbank közgyűlése d. e. 11 órakor.

Február 9. A Szigligeti Társaság Rákosi ünnepélye.

Február 9. Nagyvárad Agrár Takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.

Február 9. Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár közgyűlése d. e.

Február 10. Magyar Bank közgyűlése d. e. 11 órakor.

Január 26. Dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár felolvasása Amerikáról d. u. 5 órakor a Csarnok termében.

Január 29. Kereskedelmi és Iparkamara teljes ülése d. u. 3 órakor.

Január 28. Szinügyi bizottság ülése d. u. 5 órakor.

Gróf Széchényi Miklós

megyés püspök Rómába, Lourdesba és Paray le Monialba utazik.

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyés püspök a ma reggeli gyorsvonattal hosszabb utra indul. E hó 30-án a budapesti egyetemi templomban esketni fogja Hlatky-Schlichter Lajos Győr szab. kir. város országgyűlési képviselőnek fiát és Pucher István leányát.

Azután Rómába indul a főpásztor az apostolok sírjának látogatására és hogy a Pápa Ó Szentsége előtt hódolatát nyilvánítsa s egyszerűen megtegye az egyházmegyéjére vonatkozó ötödéves hivatalos jelentését.

Rómából a Rivierán némi megállással Lourdesba, a bold. Sz. Mária legfőbb kegyhelyére záródokol, honnan Burgundiában fekvő Paray le Monial kegyhelyet látogatja meg. Paray le Monial ez az a bájos völgyben épült, hegyektől övezett, patakokkal átszelt, a világ legszebb platánjaival árnyazott francia város, ahol a Visitatio-rend hírneves kolostorában Jézus Szive ájtosságának megteremtője: bold. Alacoque Mária-Margit élt. Csak természetes, hogy az a főpásztor, ki Jézus Szívéből merített szeretettel köszöntötte beiktatásakor híveit, aki

kormányzásának ideje alatt, sőt kizárólag saját költségén létesített építményeket is nem a maga családi címerével, hanem a Sz. Sziv jelvényével jelöli meg emlékeztetésül, kinek főpásztori levelei fölött mindig ott diszeleg a Sz. Sziv jelvénye, felkeresni óhajtja ezt a kedves kegyhelyet, hogy itt is áldást esdjen a gondjaira bizottakra.

A székeskáptalan testületileg jelent meg tegnap délelőtt dr. *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t., nagypost vezetője mellett a püspök előtt, hogy utjára Isten áldását kívánja és kérje, hogy a Pápa Ő Szentségénél hódolatukat nyilvánítsa.

A püspököt ezen utjára, melyről a husvéti ünnepekre tér haza, *Brem* Lőrinc titkárja kíséri el.

* A lugosi püspök Nagyváradon.

Dr. *Frentiu* Valér lugosi gör. kath. püspök tegnapelőtt Nagyváradon járt s dr. *Radu* Demeter gör. kath. püspöknek volt szívesen látott vendége, kinek megköszönte, hogy mint társ-consecrator közreműködött felszentelésénél. Dr. *Frentiu* püspök meglátogatta gróf *Széchenyi* Miklós r. kath. megyés püspököt és több látogatást tett a városban.

* Vetítőest a Kath. Körben.

A Katholikus Kör ma este 6 órakor tartja vetítőestélyét. Dr. *Lacsny* Ince premontrai tanár fogja az előadást tartani a *tropikus vidékekről*, amelyek pazar szépségét és érdekességeit színes vetített képek fogják bemutatni. Ezt megelőzőleg a virágok királynőjének, a *Victoria Regia*-nak a virágzása kerül mozgóképekben bemutatásra.

* Emléket dr. Tóth Mihálynénak.

Az olaszii községi polgári leányiskola tanítótestülete özv. dr. *Személy* Kálmánné igazgató vezetésével lelkes és szép mozgalmat indított, hogy az iskola elhunyt kiváló és népszerű tanárnőjének, dr. *Tóth* Mihálynénak, az iskolások „Tóth néni”-jének emléket állítsanak. A tanítótestület felhívást bocsátott ki az iskola volt tanítványaihoz, hogy adakozzanak egy nagyobb tőke összegyűjtésére, amelyből megfestetnék *Tóth* Mihályné arcképét az iskola részére, és egy alapítványt tennének, amelynek kamatait minden évben egy, a matematikában kitűnő tanuló nyerne jutalmul. Az adományokat az iskola igazgatója veszi át.

* **Két személyi pótlék.** A vármegye törvényhatósági bizottsága *Ujházi* Antal irodaigazgatónak, a házfelügyelői teendők ellátásáért évi 600 korona állandó jutalom-díjat, dr. *Wallner* Ödön főügyésznek pedig évi 800 korona személyi pótlékot szavazott meg.

* **A Betterment-szabályrendelet.** Az értékemelkedési, u. n. Betterment-szabályrendelet, amellyel Nagyvárad városa a közintézmények gyorsabb keresztülvitelét célozta, évek óta a miniszteriumban hever. Mint halljuk, *Rimler* Károly budapesti utja alkalmával azt az értesítést nyerte a belügyminiszteriumban, hogy most már rövid időn belül jóvá lesz hagyva a szabályrendelet. Eddig azért késett a jóváhagyás, mert a kormány törvény által országosan akarta ezt a kérdést rendezni, azonban most elállott ezen szándékától.

* **Erős Rezső alapítványa.** Az „Esztergom” című lapban Nagy-Váradot is közlő érdeklő alapítványról olvasunk. *Erős* Rezső, a nagyváradai lat. szert. püspökségi uradalom nyug. jószágigazgatója, jelenleg az esztergomi főkáptalan uradalmának jószágigazgatója, megkapó módon adta tanujelét volt és jelenlegi kartársai iránti igaz szeretetének. Tapasztalatból tudta, hogy a családos gazdatiszt, mikor kerül a legnehezebb helyzetbe, ezen a bajon óhajtott segíteni, amikor jelenlegi földesuraságának kezeibe 40.000 koronát letett alapítványként azon rendeltetéssel, hogy annak évi kamataiból az esztergomi főkáptalani, a szepesi és nagyváradai püspöki uradalmak tisztjeinek leányai férjhezmenetelük alkalmával segílyt nyerjenek. A főkáptalan levélileg értesítette az érdekelteket, az alapítványnak pedig köszönő levelet küldött, mint-hogy az alapítvány „tanúságot tesz földesuraságához való ragaszkodásáról és kartársai iránt érzett önzetlen szeretetéről.”

* **A holnapi megyegyűlés.** Bihar-megye törvényhatósága holnap rendkívüli ülésre jön össze. A közgyűlés tárgysorozatát ma fogja előkészíteni az állandó választmány. Ma délelőtt az állandó választmányon kívül ülést fog tartani a jegyzői nyugdíjbizottság is, mely az új szabályrendelettel fog foglalkozni.

* **Tiszát megválasztották a Kaszinóba.** A Nemzeti Kaszinó vasárnap délelőtt tartotta meg 87. közgyűlését, a mely ez évben szokatlanul nagy hullámokat vetett. A közgyűlést érdekessé tette az, hogy a választásokba belevitték a nagy politikát gróf *Tisza* Istvánnak választmányi taggá való jelölésével. A közgyűlés külső képe is elárulta, hogy mily nagy érdeklődéssel voltak az idén az emberek, mert kocsik és autók robogtak szüntelenül a Kossuth Lajos-utcai főbejáró elé és hozták a tagokat. Ez a nagy forgalom szinte megakasztotta a vasárnapi Kossuth Lajos-utcai korzót és a Kaszinó előtt nagy néptömeg verődött össze és nézte a közgyűlésre siető tagokat. A közgyűlést pontban 11 órakor nyitották meg és közgyűlési elnökül gróf *Széchenyi* Béla koronaórt választották meg. *Ilk* Mihály titkár terjesztette elő az évi jelentést, amelynek legérdekesebb része a Kaszinó jövedelme volt. Az igazgatóság sokszor hangoztatta, hogy a tagdíj jövedelmen kívül egyetlen olyan jövedelem sincs, melyre biztossággal számíthatna, ennek 150—160.000 korona jövedelme pedig egy ily nagy társaskör fenntartására nem elegendő. A játékból eredő jövedelmek rendkívül ingadozók és évről évre kisebbednek úgy, hogy ma már a fővárosi nagyobb klubok között a Nemzeti Kaszinó a legkisebb játékjövédelmet mutathatja fel. Nem helyes, hogy az ország első társaskörének, a Nemzeti kaszinónak anyagi helyzete kártyajövedelmekre legyen bázisra. Az elnök ezután elrendelte a választást. A szavazás, mely titkos volt, csak nehezen indult meg, oly nagy volt az agítáció és a korteskedés a négy megüresedett választmányi helyre. A Kaszinó 700 tagja közül 352, tehát több mint fele szavazott le. *Mig* bent a tagok szavaztak, kint az utcán mindig nagyobb lett a esoport, amely az eredményt leste. A közgyűlésről távozó tagokat a politikai korzón sétálók kérdésekkel

ostromolták és itt tudták meg azt is, hogy gróf *Tisza* István nem jelent meg a közgyűlésen. Gróf *Tisza* Istvánt beválasztották a választmányba, a választás eredményét a február 2-án folytatólag tartandó közgyűlésen hirdeti ki és utána megtartják a hagyományos *Széchenyi-lakomát*, melyen gróf *Teleky* Pál, a *Széchenyi-serleggel* a kezében, mondja majd az emlékbeszédet.

* **A hadtestparancsnok köszönete.** A határvédelmi szolgálatban álló legénység részére az elmúlt karácsonyra az ország minden részéből érkeztek adományok. Az adományokért most mond köszönetet a hadtestparancsnok. Tegnap ebben a dologban levelet intézett hozzánk a hetedik hadtest parancsnoka, aki arra kér bennünket, hogy lapunk utján tudassuk a hazafias adományozókkal, miszerint a küldött ajándékokat rendeltetési helyére juttatták és ezért legszívesebben köszönetét nyilvánítja.

* **Előadás Amerikáról.** Dr. *Sarkadi* Lajos kamarai titkár vasárnap óriási előkelő közönség jelenlétében tartotta meg érdekes előadását Amerikáról. Megütöközést keltett azonban a Csarnok azon eljárása, hogy nem a nagy termet nyitotta ki ez alkalomra, hanem a kisteremben kellett szorongani a közönségnek, dacára, hogy igen sokan eltávoztak, mert nem fértek be a szűk terembe. Sokan pedig a folyosókon szorongtak a tapintatlan rendezés folytán. A felolvasás rendkívül érdekes volt. *Pompásan* megrajzolt előadásban mutatta be az előadó az újvilág kereskedelmének, iparának óriási fejlődését, esodás nagyságát. Kitért a kereskedelem és forgalomnál tapasztalt szokásokra; sorra vette az amerikai nagy városokat s azok bámulatos intézményeit. A tanulságos, kitűnő előadás mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét s végül zajos tapsban fejezte ki köszönetét az élvezetes előadásért.

* **A Kommendánsrét parcellázása.** Apró kis emberek, kik nem képesek a horribilis lakbéreket fizetni, régóta sürgetik már a káptalan tulajdonát képező ugynevezett Kommendáns-rétnek parcellázását, hogy ott aránylag olcsó áron szerezhessenek telket maguknak s építhessenek rajta. A rét egy részének parcellázására már 18 év előtt kapott engedélyt a káptalan s a *Gilányi-ut* mellett fekvő telkeket el is adta. A nyáron a beljebb eső telkekre került a sor az ott épülő községi iskola kapcsán, mely mellett iparkodtak a szegény polgárok maguknak telket keríteni. Az engedély tulajdonképpen erre a részre meg volt már régebben adva, de akkor e terület egy részét kifelejtették a térképből s emiatt kellett új eljárást kezdeményezni a városnál. Ennek késedelmes volta miatt — így írja dr. *P. J.* a N—d-ban — sok szegény embernek kára van, amiért per-se a szabadkőműves ügyvédjelölt ur a káptalant támadja. Pedig nagyon jól tudja, hogy annak, hogy a városi közgyűlés csak novemberben adta meg az engedélyt a parcellázásra, nem a káptalan az oka. (A páholyban többet is megtudhatna, hisz a testvérek voltak a közgyűlésen az engedély ellen.) Hogy a felmérés felügyelőség mai napig sem készült el az új helyrajzi számokkal, — erről sem tehet a káptalan. Az az állítás pedig, hogy a káptalan az ezen területen létesítendő városi közművekhez a hoz-

zájarulást megtagadta volna, teljesen valószínű, mert mint illetékes helyről értesülünk, erre vonatkozólag a káptalan semmiféle felvilágosítást sem kapott, tehát meg sem tagadhatta azt. Végül hasonlóképpen téves dr. P. J. urnak az az állítása is, mely szerint a káptalani ügyész biztatná az embereket, hogy csak építsenek engedély nélkül, ugyanis meg lesz az engedély. Ellenkezőleg. A káptalani ügyész a szerződésbe is mindig beteszi azt a záradékot, hogy az csak felsőbb jóváhagyás után válik érvényessé. Ugy látszik nem ezeknek a szegény embereknek a baja bántja a páholytestvéreket, hanem az a körülmény, hogy az emberek szivesebben és több bizalommal vásárolnak a káptalani parcellázásból, mint a gomba módra terjedő parcellázó részvénytársaságoktól, sőt folyton sürgetik a káptalant, hogy a Kommendánsrét többi részét is adja el parcellánként. A káptalan már el is határozta ezt, de a városi közgyűlésen mindig akadnak, akik hol felekezeti gyűlésekből, hol más érdekekből akadályt gördítenek a Kommendáns-rétnek oly rég sürgetett parcellázása elé.

*** A nyári menetrend.** Nagyvárad város vasúti forgalmára igen előnyös újításokat fog hozni az 1913. évi május 1-én életbelépő új vasúti menetrend. Budapesttel két új gyorsvonattal szaporodik az eddigi összeköttetésünk, azonkívül megnyílik az egyenes összeköttetésünk, bár nem gyorsvonattal, hanem gyorsított személyvonattal. Rimler Károly polgármester legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmával ez ügyben is járt a kereskedelmi miniszteriumban s értesült arról, hogy a nyári menetrend már össze van állítva. Ebben az újabb gyorsvonatok a következők:

1. Nappali gyorsvonat: Nagyváradról indul reggel 6 óra 15 perckor, Budapestre érkezik délelőtt 11 óra 30 perckor; — Budapestről indul d. u. 5 órakor, Nagyváradra érkezik este 10 óra 20 perckor.

2. Éjjeli gyorsvonat: Nagyváradról indul éjjel 12 óra 54 perckor, Budapestre érkezik reggel 6 óra 50 perckor; — Budapestről indul este 10 óra 45 perckor, Nagyváradra érkezik éjjel 3 óra 50 perckor.

Fiumével Nagyváradnak napi négy csatlakozása lesz Dombóvárnál. Ez ugyan csak gyorsított személyvonat s bár utban hosszabb, de gyorsított személyvonat lévén, az utazás rövidebb ideig tart. A csatlakozó vonatok a következők lesznek:

1. Nagyváradról indul éjjel 1 óra 14 pkor, Fiuméba érkezik este 7 óra 54 pkor; Fiuméből indul reggel 8 órakor, Nagyváradra érkezik éjjel 3 óra 54 pkor;

2. Nagyváradról indul reggel 8 órakor, Fiuméba érkezik másnap 7 óra 10 perckor reggel;

3. Nagyváradról indul délelőtt 10 órakor, Fiuméba érkezik másnap reggel 8 óra 50 pkor; Fiuméből indul este 6 órakor, Nagyváradra érkezik másnap délután 4 órakor.

*** A tüdőszanatórium államsegélye.** A nagyvárad tüdőszanatórium-egyesület eddig évenként 8000 korona államsegélyt nyert a belügyminiszteriumtól. Mivel pedig most építés alá kerül az állandó téli-nyári szanatórium, az egyesület az államsegély összegét évi 15000 koronára kéri felemelni. Az egyesület ezen kérelmét a napokban Fetser Antal felsz. püspök, az egye-

sület elnöke és Rimler Károly polgármester személyesen nyújtották át Lukács László belügyminiszternél, a ki jóakarattal fogadta a tisztelőket.

*** A káptalan adománya.** A nagyvárad i. szert. káptalan, mint minden évben, most is 400 koronát adományozott a Szent-László menedékház-egyesület javára. ■

*** A vasúti üzletvezetőség telke.** A vasúti üzletvezetőség felállítása Nagyváradon már teljesen bevégzett dolog s most alkalmas területet keresnek az üzletvezetőség épülete részére. Tudvalevőleg két irányban tárgyal e tekintetben a város. Az egyik terület a vasútállomással szemben lévő püspökségi kert, a másik pedig a vasút mellett levő telek, amely az ingatlan értékesítő részvénytársaság tulajdona. Rimler Károly polgármester tegnapelőtt Budapesten tárgyalásokat folytatott a vasutigazgatóságnál, sőt Marx igazgatóval felkeresték gr. Széchenyi Miklós megyés püspököt is, aki szintén Budapesten tartózkodott s tárgyalta a püspökségi kert megvétele tárgyában, tegnap pedig Nagyváradon tárgyalta a polgármester a megyés püspökkel. Eljárásának eredményét a szerdai ülésen terjeszti a tanács elé a polgármester. Az üzletvezetőség 1914. aug. 1-én kezdi meg működését Nagyváradon.

*** A borellenőrző bizottság megalakítása.** A Nagyvárad város területén működő borellenőrző bizottság tegnap tartotta alakuló ülését. A földművelésügyi miniszter a bizottság elnökévé dr. Hoványi Gyulát, tagjaiul Molnár Imre közgazdasági felügyelőt és Schwarcz Antalt nevezte ki, Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága pedig Fröhlich Jánost és Cser Jánost választotta tagokul, míg a bizottság jegyzője Juricskay Barna. Az alakuló ülésen tudomásul vették a földművelési miniszter rendeletét a kinevezésre vonatkozólag, s elhatározták, hogy a bizottság működésének megkezdését bejelentik a földművelési miniszternek. Elhatározták továbbá, hogy a bizottság törvényben lefektetett jogainak intenzívebb keresztülviteléhez a polgármester és főkapitány támogatását kikérik.

*** A vasárnapi csődület.** Vasárnap este fél 9 órakor csődület támadt a zöldfa-utcai általjáró előtt. Egy baka nem tisztelgett egy hadnagyának; a katonát megszólitotta a hadnagy s dorgálni kezdte. Hirtelen nagy tömeg verődött össze és kegyetlenül abcugolták a hadnagyot. Mikor már több százan voltak, tüntetést akartak rendezni a Szent László-téren, de a kivonuló lovasrendőrök elől megfutottak. Három embert sikerült előállítani, névszerint Nagy Jánost, Tóth Vincét és Szacsavay Imrét. Egyik sem tudta okát adni, hogy miért tüntettek. Ilyen haszontalanságokból keletkeznek a tüntetések. Igazán Nagyvárad is haladhatna már annyit, mint Szeged és letilthatná vasárnap délután a bakákat a korzókról.

*** Meghalt a kis Etelka.** Megirtuk azt a megrázó gyermektragédiát, amelynek szomorú hőse a kis Pata Etelka volt. A mozdony átment jobb lábán. A kis gyermek lábát többől levágták s tegnap nagy kínok közt meghalt. A kis Etelka még utolsó perceiben azt sóhajtott: Istenem, de jó volna élni! . . . De így talán jobb neki is.

*** Csak 22 és fél százalék kamat.** Egyik Nagyvárad mellett fekvő községben működő szövetkezetről kapjuk a hírt, hogy a szövetkezet a község tanítójától nem kevesebb, mint 22 és fél százalék kamatot vett egy egész kis összegű váltókölcson után. 80 korona váltóösszeg után 30 napra 1 ko-

rona 50 fillér kamatot kellett fizetnie. Ugy látszik, ez a szövetkezet nem nagyon törekszik a szövetkezetek üdvös és hasznos céljának megvalósítására, hogy tudniillik tagjainak olcsó és könnyen hozzáférhető kölcsönt nyújtson.

x Szülők figyelmébe. Legszebb és legjobb ajándék jól tanuló fiúk részére egy jól lövő flóbert. A legnagyobb örömet csakis ezzel szerezhettünk, s semmi más ajándék nem teszi meg azt a hatást, mert a fiúk véreben már benne van a fegyver iránti vágy, ezt minden felnőtt férfi tapasztalatból tudja. Tehát a fiainknak örömet akarunk szerezni és őket a tanulásra serkenteni, úgy vegyünk Ladányi puskaműves Rákóczy uti üzletében, ahol jótállás mellett lehet mindenféle árban a legjobbat kapni. Töltények és fegyverjavítások, új fegyverek, lőpor és serét vadászati kellékek nagy választékban. Telefonszám: 269.

A Nagyvárad Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet VIII-ik évtársulatának kifizetése folyó hó 30-án megkezdődnek.

x Új tanfolyamok a Rose Nyelviskolában. Január 1-ével új tanfolyamok kezdődnek Rose tanár ábrázoló nyelviskolájában. Mától kezdve be lehet iratkozni német, francia vagy angol nyelvzakokra. A tanítás házon kívül is történhetik. Bővebb felvilágosítást ad a nyelviskola irodája, Rákóczi-ut 3.

x Hirdetmény. A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet 1910—1912. évi 15-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztálékkal együtt f. évi január 13-ától kezdve kifizetettek. Az igazgatóság.

Valódi Amerikai és Chassala cipők, legjobb Boralino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szereshetők be.

x TŰZIFA hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszén házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutnál.

A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.” sertéshizlaldájában (Óssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.

x Finom női lack chewrau barna és fehér félcipőket vettém partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. **Feketénél, Bémer-téren, Elite-kávéház** mellett. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá helyezem át.

x Egy igazán életrevaló és hűzágpótló intézmény betöltésére vállalkozott egy erre minden tekintetben hivatott és kiváló kvalitásokkal bíró kereskedelmi szakember: **Donát Károly**, ki lakásán, Szabadság-utca 5. szám alatt egy az egyszerű és kettős kereskedelmi könyvvitelt, a magyar és német gyorsírást, gépirást, kereskedelmi számtant, valamint magyar és német kereskedelmi levelezést és a kereskedelmi könyvek felfektetését felölelő tanfolyamot nyitott. Ezen új és minden tekintetben figyelemreméltó intézmény iránt már eddig is óriási érdeklődés mutatkozik s mi a magunk részéről is kötelességünknek tartjuk a mélyen tisztelt érdeklődők figyelmét ezen tanfolyam látogatására felhívni és mindenkinek a saját érdekében ajánlani.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Iparművészeti majolika tárlat.

A „Művészek Majolika telepe Hódmezővásárhely”, melynek rendező művészei Kallós Ede szobrászművész, Tornyai János festőművész, Pásztor János szobrászművész, Endre Béla festőművész és Surmák József műépítész tegnap nyitotta meg iparművészeti majolika tárlatát a Rákóczi-ut 5. szám alatt. A művészi és érdekes kiállítás, amelyben Nagy-Várad közönségének nem volt alkalma gyönyörködni, február 10-ig fog tartani és a kiállított tárgyak megvásárolhatók.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Kedd: A Farkas.
Szerda: Hoffmann meséi. (Bérletszünet.) Svárdström fellépte.
Csütörtök: Berg-om-Zoom. Bemutató előadás.
Péntek: Berg-om-Zoom.
Szombat: Berg-om-Zoom.
Vasárnap d. u. Csókszanatórium; este: Éva.

Traviata.

Svárdström Valborg tegnap este Violetta szerepét énekelte Verdi népszerű operájában. Ebben a szerepben alkalma volt csodálatosan fejlett koloraturáját csillogtatni. Az első felvonás nagy áriáját még sohasem hallottuk ilyen szépen énekelni. A koloratura nála nem csupán virtuozitás, hangcsillogtatás, ű szédítő futamokba is lelket önt, gondolatot fejez ki velük, érzéseket jellemez. Egyáltalában minden hangjából, minden mozdulatából kisugárzik a végtelen intelligencia a mélyérzés.

Amilyen finom, kedves az éneke, épp olyan finom és kedves a játéka, egész lényét valami lebilineselő bájoság jellemzi. Bár idegen nyelven, olaszul énekel, mégis minden szavát csaknem jobban megértettük, mint a magyarul éneklő partnerekét, mert ő a gondolatot nemcsak a szóval, hanem a hanghordozással s mozdulataival is kifejezi. Gyönyörű volt a második felvonás lelki harcá és bucsuja, valamint az utolsó felvonás meghalási jelenete is.

A partnerek közül Medgyaszay a rendelkezésére álló időhöz képest igen jól betanulta a szerepét és természetesen jó ízlése megmutatta neki az utat, hogy hogyan kell alkalmazkodnia énekekben és játékokban a nagy művésznőhöz. Így azután nemcsak solo áriái sikerültek nagyon szépen, hanem a kettősökben is úgy éneke, mint játéka kellemesen érvényesült. Nem mondhatjuk ezt el Binderről. A szerep magas fekvésű volt neki s így az énekekben erőlködött, ami éles ellentétben volt a Svárdström könnyed énekmódorával, játéka pedig kifejezéstelen volt. Még gyengébb volt Ponghó a báró kis szerepében. Sebastyén Irmát nem szabad operában felléptetni, amíg van nála jobb éne-

kesnő. Jó volt ellenben Halmainé, akinek szebb hangja van, mint primadonnáink nagy részének.

Az ének- és zenekart Kerner Jenő erőlyesen vezette; a színházat zsufolásig megtöltő publikum igen sokat tapsolt.

—ő.

MULATSÁG

Farsangi Naptár.

Február 1: A tiszti kaszinó estélye.
Február 2: Evangélikus Nőegylet teaestélye.
Február 2: A Katholikus Legényegylet farsangi házi estélye.

A Csillag-bál. Tegnap este elegáns bállal fejezték be *Antalffy* Margitka táncintézetében a Csillag-kolont. A keresztény uri körök színe-virága találkozott ezen az intim, kedves bálon. Valóban csak gratulálhatunk az intézet kitűnő tanárnőjének, aki ennyire meg tudta nyerni az uri családok szeretetét.

A bál csillogó forgatagából lejegyeztünk egy pár nevet. Ime: Csillag Lujzika, Csillag Emmike, Lakos Margitka, Vértessy Mariska, Kovács Ilonka, Kovács Gizike, Nagy Erzsike, Danes Kató, Danes Rózi, Dormány Etelka, Weisz Jucika, Brandt Sárika, Sárközy Pöszi, Leitner Mancsi, Bereczky Margit, Kovács Lorus stb.

Kolonestély. A Zártkörű társaság táncestélyét folyó hó 29-én, szerdán este 9 órákor tartja a Vigadóban.

Az ágostai ev. gyámintézet teaestélye. A nagyváradai ág. ev. gyámintézet szokásos nagy sikerű tea-estélyét febr. 2-án tartja meg a Vigadó nagytermében. A szép és kedélyesnek ígérkező mulatság délután 5 órákor kezdődik s este 8 órától tánc lesz.

A réti 48-as kör mulatsága. A réti függetlenségi és 48-as polgárok köre február 2-án, vasárnap a Szabadság kávéházban családias batyu báltrendez. A mulatság este 8 órákor kezdődik. Belépődíj 1 és 2 korona.

TÁVIRÁTOK

Fejérváry távozása.

Budapest, jan. 27.

(Saját tud.) Fejérváry Géza báró tegnap bucsuzott el Budapestről, hogy Bécsben elfoglalja új állomását. A bucsuzás alkalmával a pályaudvaron diszszázad volt felállítva. A tábor kar tisztségei mindnyájan elkísérték a távozót, a pályaudvaron József főherceg is megjelent.

Wekerle a választói jogról.

Budapest, jan. 27.

(Saját tud.) Wekerle Sándor tegnap egy pohárköszöntő alkalmával foglalkozott a választói jog tervezetével. Beszédében azt hangoztatta, hogy az állam vezető férfiainak azon kell lenni, hogy a nép söpredéke visszatartassék az államjogok gya-

korlatától és gondoskodni kell róla, hogy a magyarság nemzeti joga megóvassék.

Rainer főherceg meghalt.

Bécs, jan. 27.

(Saját tud.) Ma délután 3 óra 10 perckor jelentést adtak ki, mely szerint Rainer főherceg meghalt. Tíz perccel később újabb jelentés jelent meg, amelyben tudatták, hogy előbb tévesen állapították meg a halál beálltát, mert a főherceg 3 óra 20 perckor újból felült ágyában. Öt órákor ismét jelentést adtak ki. Ez a jelentés a halál beálltát tudatta. A főherceg agóniája 25 óráig tartott. A halottas ágy körül az uralkodó ház tagjai is ott voltak. A fővárosban általános a gyász. A haláleset miatt több mulatságot elhalasztottak.

Elfogott postatolvaj.

Sátoraljaujhely, jan. 27.

(Saját tud.) Hosszu nyomozás után tegnap a fővárosi rendőrség letartóztatta a sátoraljaujhelyi posta tolvaját, aki egy 40,000 koronás pénzes zsákot lopott el. A tettest Taskó Józsefnek hívják, aki a lopást Szabó József társával követte el.

REPORTÁZ

A sarkadi uradalmi vadászat.

Főuri vadászat ment végbe Almássy János gróf sarkadi és gyulavári birtokán január 20-tól 26-ig bezárólag. A vadászatot az idei szezon legsikerültebb vadászatának lehet mondani. Részt vettek azon gr. Eszterházy László, Inkey Antal, báró Trautenberg Frigyes, gróf Tisza Kálmán, gróf Csekonics Sándor, ifj. gróf Khuen-Héderváry Károly, ifj. gróf Eszterházy László, gróf Wenkheim Béla, gróf Keglevich Miklós, báró Trautenberg Imre, Almássy Dénesné grófné, gróf Almássy Dénes. Terítékre került 7604 nyul, 3970 fácánkakas, 403 fácányuk, 2 tuzok, 367 duvad. Összesen 12049 darab.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

§ Vasuti karambol. Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt a múlt év május 2-án a nagyváradai pályaudvaron. Svetz János vasuti kocsirendező egy tolató vonatot arra a vágányra irányított, amelyen éppen akkor indult ki a debreceni vonat. Már-már úgy látszott, hogy derékban szeli ketté a személyvonatot a tolató mozdony, mikor az utolsó pillanatban észrevették a hibás váltóállítást, hirtelen át is fordította a váltót az egyik váltókezelő azonban a szerencsétlenséget így sem lehetett elhárítani. A mozdony nekiment a debreceni vonat mozdonyának és néhány kocsi összetört.

Szerencsére emberéletben nem esett kár, a debreceni lokomotív fűtője szenvedett súlyosabb sérülést, úgy hogy egy hónapig kellett feküdnie. A törvényszék Svetz János kocsirendező és Balla Sándor váltókezelőt vontá felelősségre közveszélyes rongálás címen és elítélte mindkettőjüket 7-7 napi fogházra.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	—	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	—	531.—
Közuti vasút	—	651.—
Városi villamos	—	373.—
Salgótarjáni kőszén	—	713.—
Rimamurányi	—	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Biharvámegye közig. erd. bizottságától

55—1913.

Árverési hirdetmény.

Biharvámegye Élesd járásában fekvő Vársonkolyos közsegi volt urbéreseknak tulajdonát képező erdőben a m. kir. földmívelésügyi miniszter urnak 45193—1912. számú rendeletével engedélyezett 179 kat. föld területen található és hivatalos becsülés szerint mintegy 23826 m² tűzifa tömege egészben tővön 1913. évi február 19-én délelőtt 10 órakor Vársonkolyos község házában zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen becsáron felül el fog adni.

A hivatalosan megállapított becsülés szerint a kikiáltási ár 54229 korona, bánatpénz 5423 korona.

Szabályszerűleg kiállított és 10% bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés kezdete előtt az árverelő bizottsághoz nyújtandók be, ellenben szabálytalan és hiányosan felszerelt utó- és távirati, nemkülönbön becsáron aluli ajánlatok visszautasíthatnak.

Az árverési feltételek és részletes becsülési adatok Vársonkolyos község házában és a nagyváradi m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órában megtekinthetők.

Nagy-Vár, 1913. évi január hó 16.

Varga Akos,
vámegyei aljegyző.

Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1913. jan 1-én megnyitotta 18-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton is felhívja Nagyvárad város és Biharvámegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetekint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszon részményben való arányos részvétel mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések 9 tized.észe erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltókra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetétü könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos utca 4. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek Nagyvárad, 1912. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos és segélyszövetkezet igazgatósága.

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagyipiac-tér Telefon 969. Gyár 1062

Cement, gipsz, nád, fedeltemez, cserép kőpor, oltott mészsó. eladás.

Fröhlich József

viaszgyertya-gyártó-, méz- és viaszkereskedése
Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akác-virág csemege mézet, hófehér lépesmész, mézeskalács különlegességeket. Tisztelettel

Fröhlich József.

Telefon 907.

Telefon 907

Felhívás.

Nagyvárad város közönsége a réti polgári iskola elhelyezése céljából folyó évi szeptember hó 1-ére Széles-utcaán vagy annak környékén alkalmas helyiséget keres, felkérem ennél fogva mindazon háztulajdonosokat, kik házaikat, amelyben 2 tanterem és az iskolához szükséges mellék helyiségek elhelyezhetők lennének, vagy esetleges átalakítás után az iskola céljaira alkalmasok volnának, azt folyó évi január hó 30-ik napjáig nálam bejelenteni sziveskedjenek.

A bérleti idő folyó évi május hó 1-től legalább 3 esztendőre fog terjedni.

Nagyvárad, 1913. jan. 27.

Bordé Ferenc,
főjegyző.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ü a s z t a l o s

Szacs-vay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, rezkerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.

Saját ház.

Ha nincs megelegetve

szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT** GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás imi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy eldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hiteit nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönököt ad előnyös törlesztés mellett.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Ujillárók.

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Felszerelő telefonja 55. sz.

Autó (automobil) tulajdonosok szíves figyelmébe.

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Telefon 12-64.

ÉHÍK ANTAL

épület- és díszmű bútortasztalos
Sánc-utca a kalapgyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérvkötőit,

szuszpenzorionok fecskendők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálcák, bidég.

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, mülábak és művégtagok, támgépek, gummi harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön probaterem női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

KORCSOLYA

különlegességek

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében
== Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390. ==

100 kiló Porosz szalon fűtőszén 50 kilós zsákokban kimérve házhoz szállítva K 5.—

Legolcsóbb bevásárlási források!

Ha Ön
óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEIN KÁLMÁN** óráshoz, Telegi-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —
Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.
műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület.
RITKA ALKALOM.
Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultam eddig nem létező leszálított árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműeket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Izsák Lidia
mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Telegi-utca sarok.
Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

Hallatlan
olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni
Szent János-utca
sarok. Schvare Farkas-féle házban.

HA A KOSSUTH-
utczába vezetí útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő
KEPES ETEL
varró- és hímző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók
Szilágyi Geza és Ts-nál
Rákóci-ut
Telefon. 630.

Tátray Sándor
telefon 558. telefon 558.
NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.
Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK
pénzünket idegen cégnek, vegyünk
lánckútat
MÁRKUIZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u 1 sz.

Cukrász
süte étekek minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.
Molnár János cukrász
Kolozsvári-u. 50.

Legolcsóbban vásárolhat
Haás Simon
divatárú üzletébe **Kert-utca**n a **Löwinger-féle helyiségbe**, férfi- és női divatickeket és mindennemű rövidárut.

Alapított 1895-ben.
Deo Adiuvante!
Imrek Károly
épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.
Alapított 1895-ben.

Udvari kávéház
családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat
Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN
könyvkötészete és dobozgyártása
NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota
Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF
mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.
Építte nagyobb városokban évek során át szerzett gyakorlati ismereteket lehetővé teszi, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak tudással a legpontosabban elvégezhessen. Készít továbbá: modern bűtő, szalár, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus kivitelben a legbiztosabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. ur közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.
Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső
első
nagyvárad
**REDÖNY-
GYÁRA** Rulikovszky-ut
TELEFON 491.

Jenny Jenő
órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.
Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb
Horvát Béni
mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos
Gáz és villanyberendezési vállalat.
Elvállal mindennemű gáz és villanyzereléseket és jókarbantartását.
TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS
(cipész, szakiparos.)
NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.
Készít mérték szerint úri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Árpád
órák- és műszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut 9.
Tarsoly és Riszto mellett, a Rimanóczy-palotával szemben Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

Alapított 1880-ban
Schopper György
utóda veje
Rohoska Pál
Villanyerőre berendezett gépjávitó, vas és rézöntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

Uj keztüés és sérvkötő készítő!!
Keztük mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készíttetnek. B. Á. li keztük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközölk. Ruganyos sérvkötők 4 korona.
HORVÁTH R.
Nagyvárad. Szt. János-utca

Költözködéskor a legcélszerűbb
HIRN M. és FIA
villamosági vállalatához fordulni
Kossuth Lajos-u. 16. sz.
Nagy csillárraktár.
Telefon 10-54. Telefon 10-54.

Györy Sándor
villanyerőre berendezett keses és köszörűdeje
Kert-utca, 4. szám.
Elvállal mindentéle speciál köszörűdeket és javításokat, haj- és szakál vágó és lönyiró gépet, zsillette és mindentéle más borotvák köszörülését pontosan eszközölk.

RUM és LIKÖR
háziilag való készítéséhez legjobb essentiák
:: kaphatók ::
VADÁSZ ALBERT
„Angyal” drogueriában
BÉMER-TÉR.

Névjegyek
a legolcsóbban beszerezhetők:
Szent László-nyomda r.-társ.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világitási felszereléseit, csengő házi telephon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világitási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít
SZENES SÁNDOR
villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Ha a Szent János-utczába vezetí útja, keresse fel a
Szerecsen Királyt,
ahol a legolcsóbban lehet vásárolni **harisnyát, keztük, trikót, csipkét, Hímzések és szalagok, fehérneműek, rövidárak** nagy választékban. Szives pártfogást kér
UNGERLEIDER SALAMON
Szt. János-utca 4.